1989

IV. évf. 3. szám

támpont

MKKE

KÖZMŰVELŐDÉSI

BIZOTTSÁG LAPJA

AZ UTOLSÓ KÍNAI CSÁSZÁR?

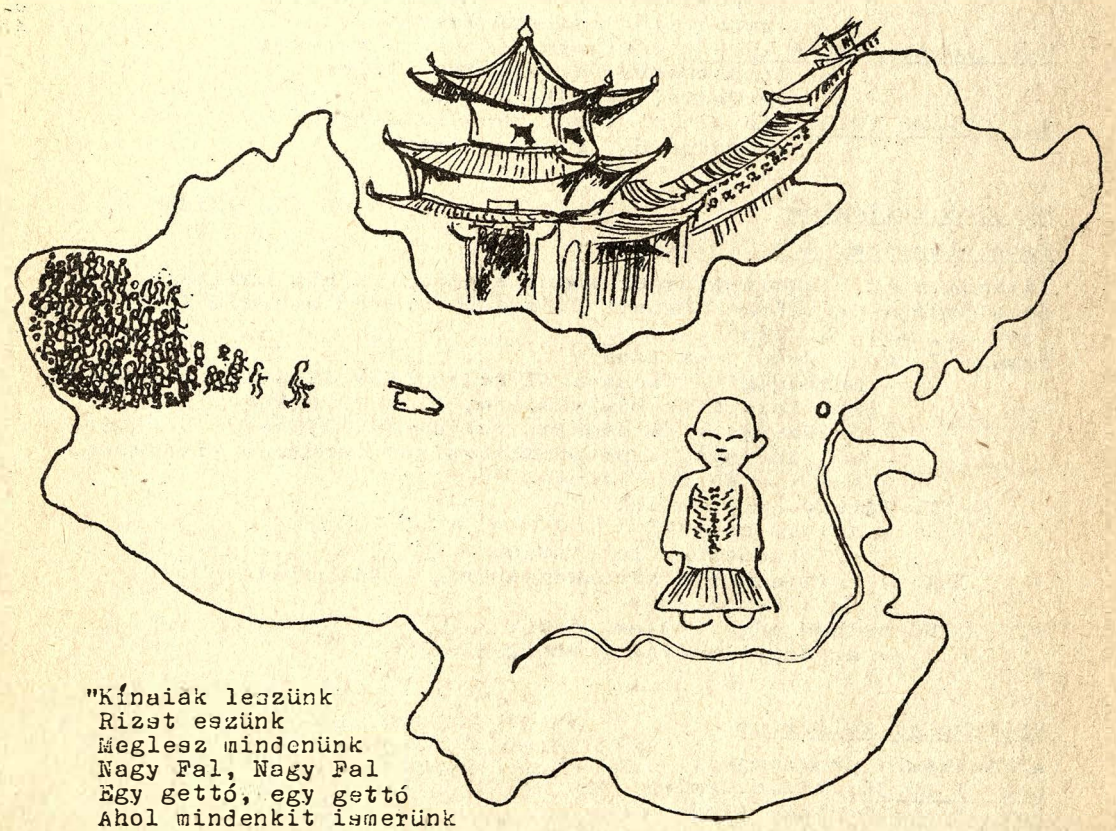

"Kínaiak leszünk
Rizst eszünk
Meglesz mindenünk
Nagy Fal, Nagy Fal
Egy gettó, egy gettó
Ahol mindenkit ismerünk
A falon túl mindenkit ismerünk"

/Kontroll/

BME PROGRAM:

A SZKÉNÉ SZÍNHÁZ NOVEMBERI PROGRAMJA

nov. 2-án, 3-án : A Természetes Vészek Kollektíva előadása ORIGINATOR (20.00 órától)
zene-tánc performance. Az előadás a kollektív rombolás mechanizmusát ábrázolja, az anyajogú társadalom csődjét saját teremtményei között.
zeneszerző-rendező: Árvai György
koreográfus-előadó: Bozsik Yvette

nov.4-én, 5-én 19.00:Arvisura Színházi Társaság előadásai
Bulgakov: A Mester és Margarita
rendezte: Somogyi István

nov. 11-én, 12-én 19.00: Transit Bár. Tánc: Tranz-Danz
rendezte: Kovács Gerzson

nov. 14-én, 15-én 20.00: Vera Meyer and co. (USA) üveghramonika koncertje. Mozart, Beethoven és más klasszikusok valamint kortárs szerzők megszólaltatása különleges hangszereken.

nov. 16-án 19.00: Arvisura Színházi Társaság
Bornemissza Péter: Magyar Elektra
rendezete: Somogyi István

nov. 18-án, 19-én 19.00: Arvisura Színházi Társaság
Shakespeare: Szentivánéji álom
rendezte: Somogyi István

nov. 21-én 20.00: Az Utolsó Vonal második akciója
koordinátor: C. Nagy István

Münnich kollégium Bp XI. Irinyi J. 9.

Szociológia az Á.R.T.Klubban

Társadalmunk alakulása szociológus szemmel. A kör házigazdája és előadója dr Szirmai Péter. Előadások minden szerdán 19.00-kor. (nov. 1, nov. 8, stb)
Témák: I. Hogy jutottunk ideáig
- Gazdasági - társadalmi folyamatok 1950-ig. A despotikus felépítés kialakulása, első virágkora.
- Gazdasági - társadalmi folyamatok 1956-88. A kádárizmus lényege. A paternalisztikus rendszer virágkora.
- Ami van és ami lehet.

II. Társadalmi bűneink
- a lakáshelyzet
- az oktatásügy lerohadása

III. A torz működés következményei, devianciáink
- az alkoholizmus

IV. Amiben még az"élen járunk"
- az öngyilkosság (vendég előadóval)

Vásárhelyi kollégium Bp. XI. Kruspér

A Fénykamra programjai:
nov. 1 19.30: After Crying
nov. 8 19.30: Pogo Aladár
nov.16 19.30: Kispál és a Borzok

támpont - 2

KLUB PROGRAM:

A Közgáz D.C. következő programjai:

1989. november 3-án, pénteken 19.3o-02.oo-ig:
koncert: TÁTRAI BAND + HORVÁTH CHARLIE
mozifilmek: Beverly Hills-i zsaru II.
A légy /am./
Non-stop disco /D.J.: Szeles Tibor/
Video
Teaház
Salátabár

1989. november 10-én, pénteken 20.oo-04.oo-ig:
KÖZGÁZ GÓLYABÁL

A programból:
NAPOLEON BOULEVARD koncert
NON-STOP DISCO /D.J.:Szeles Tibor/
MOZIFILMEK: Macskafogó/magyar-kanadai-NSZK rajz-játékfilm/
Cocktail /am./
A fal /angol/
Roger nyúl a pácban /am./
VIDEOFILMEK
TÁNCBEMUTATÓK
MUSICAL
GÓLYAESKÜ
JÓSDA
TEAHÁZ
SALÁTABÁR
FAGYI
SÖRBÁR/a zenét "Egon a falon" szolgáltatja/
CASINO
EGÉRVERSENY és még sok meglepetés!

Megjelenés kizárólag alkalomhoz illő öltözékben!
Meghívók válthatók:
elővételben az MKKE Főépület I.em. 165-ben hétköznap munkaidőben és az I.em. 144-ben /a KDC-irodában/ hétköznap 13.1o-14.oo-ig,
valamint a helyszínen is.

A meghívók ára: 150,-Ft
Gólyáknak: 80,-Ft

BME PROGRAM:

Schönherz Kollégium Bp XI. Irinyi J. u. 42.

nov. 1. 19.30: Görög táncház
2. 19.30: Benkó Dixieland Band
6. 19.00: Dreyer: Jeanne d'Arc
8. 19.30: Népművészeti est
9. 19.30: Babos Trió +
13. 19.00: Renoir: A nagy ábránd
14. 20.00: Szélkiáltó együttes koncertje
15. 19.30: Skót táncház

KÖNYV

Both Vilmos

Konrád György - Szelényi Iván: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz /Gondolat, 98,-/

Ismét egy történelmi jelentőségű tabu dőlt le. Bár a szerzők által felállított elméletet sokan vitatják, a megírás idején /1973-74/ nagy bátorságot és a marxista gondolkodás kereteinek nagymértékű kitágítását, sőt szétfeszítését jelentette "eretnek" gondolataik papírra vetése. A jó szimatú politikai rendőrség nem is maradt rest: szerzőinket kitartóan követték, lakásukat rendszeresen átkutatták, és az otromba belügyes praktikák teljes arzenálját csatasorba állították velük szemben. A címoldal grafikája is erre a ma már anekdotaként felemlegetett abszurd helyzetre utal: két férfi éjszakára elássa írógépét és papírjait, hogy a váratlan látogatók ne találhassanak semmi kompromittálót.

A tanulmány az értelmiségnek a történelemben betöltött szerepét, valamint a különböző értelmiség-elméleteket, a marxi, weberi osztályfogalmat elemezve vonja le következtetéseit a kelet-európai értelmiség sajátos helyzetével kapcsolatban. Ennek lényege, hogy az ú.n. szocialista országokban hatalomra jutott "uralkodó rend" felismerte: "... hatalmának stabilitását csak úgy biztosíthatja, ha kompromisszumot köt az értelmiségi osztállyal, lemond a hatalom monopóliumáról és megelégszik a megosztott uralmon belül a hatalom hegemóniájával." Ez a kiegyezés az uralkodó rend és a technokrácia között született, s tartalmát a kölcsönös engedmények /az uralkodó rend részéről a különleges kiváltságok feladása, ill. azoknak a technokrácia számára is elérhetővé tétele - "az általános egyenlőségen belül a többieknél még egyenlőbbek száma megszaporodott" -, a másik oldal részéről a hatalmi rend legitimitásának elfogadása. Ugyanakkor az ú.n. marginális értelmiség kísérletet tett a munkásság felszín alatti érdekeinek megfogalmazására is. A technokráciának taktikai szövetségre kell lépnie ezzel az értelmiségi körrel is, mert osztályhatalmát csak így érvényesítheti. Konrád György Utószavából idézve:

> "Megértettük az érdekeknek azt az erejét, amely orosz tankok nélkül is fenntartja a kelet-európai rendszereket, amely viszonylagos belső stabilizációt kölcsönöz nekik és amely azt is megmagyarázza, miért oly csekély azoknak a száma, akik az államszocializmus hivatalos kultúrájából kilépnek. Nem a bátorság hiányzik e kilépéshez elsősorban, az értelmiség zömének érdeke nem fűződik hozzá."

MEGJELENT

Aczél-Méray: Tisztító vihar /JATE, 148,-/
Faludy György: Börtönversek 1950-53 /Magyar Világ, 50,-/
Sík Sándor: Válogatott költemények /Vigilia, 130,-/
A Talmud Könyvei /Reprint/ /Ikva, 450,-/
Ludassy Mária: Szabadság, Egyenlőség, Igazságosság /Magvető, Gyorsuló idő, 34,-/
Balassa Iván: A határokon túli magyarok néprajza /Gondolat, 160,-/
Albert Gábor: Szétszóratás után /Szépirod, 70,-/

Csécsy Imre: Radikalizmus és demokrácia /AETAS, 125,-/

Csécsy Imre /1893-1961/ a magyarországi radikális demokrata gondolkodásmód kiemelkedő képviselője, Jászi Oszkár barátja és tanítványa. Az első világháború előtt a pacifizmus és a "magyar gondolat"-"szabad gondolat" közötti ellentét feloldásának szószólója. 18 őszén belép a Polgári Radikális Pártba, majd 19 után a "Világ" és "A Hét" című lapokban publikál. 1945-ben a Magyar Radikális Párt alapító tagja, majd az újrainduló Huszadik Század szerkesztője.

"Csécsy olyan demokrata volt, aki legnagyobb ellenségének a hatalmi barbarizmust és a túlhatalmat tartotta. A bal- és jobboldali etatizmus egyidejű elutasításával a demokratizálás egyik központi kérdésének a hatalom humanizálását, a hatalmi rendszerek toleránsabbá tételét tartotta." /Valuch Tibor/

"Csécsy felülemelkedett a népi-urbánus vitán. Konzekvens liberális demokratizmusa és az antiszemitizmussal szembeni intranzigenciája az urbánusokkal rokonította, földosztó intranzigenciája és kuruc-protestáns szemlélete a népiekkel." /Szalai Pál/

/intranzigencia=hajlíthatatlanság, következetesség/

HÍREK

Újra indul az AB Kiadó

A szamizdat hőskorának legismertebb kiadója - immár AB-Beszélő Kft néven - hamarosan felújítja tevékenységét. Elsőként a korábban nagy sikert aratott művek újbóli megjelentetését tervezik. /Például Válogatás a Hírmondó cikkeiből, Siegfried Kogelfranz: Jalta öröksége/. A közeli jövőben várható még Timothy Garton Ash: A lengyel forradalom című munkája, és egy, a feminizmusról szóló antológia kiadása.

Újabb félárú könyvvásár

Október 23-tól három hétig 50%-kal olcsóbban kínál több tucatnyi könyvet a TÉKA bolthálózata. A kínálatban több értékes könyv is szerepel:
Például:

Kosztolányi Dezső: Idegen költők	/eredeti ár: 169,-/
Szergej Jeszenyin versei	/39,-/
Cervantes: Don Quijote	/32,-/
Ingmar Bergman: Laterna magica	/60,-/
A székely művelődés századai	/83,-/
Von der Meer: Hangszerek	/360,-/
John Updike: Nyúlketrec	/ ? /

Egész évben féláron árusító könyvesboltok:

"Könyvesház" XIII. Váci út /Élmunkás tértől 2perc/
"Budai böngészde" XI. Bartók Béla u. 59.
"Félárú könyvek boltja" Nagymező u. 52.
"Böngészde" XIII. Csanády u. 13.

Továbbá számos könyvesboltban egy-két polc félárú könyv is található, és csak a szerencsén múlik, mit lehet "elcsípni"

Körösényi András: Liberális vagy konzervatív korszakváltás?
/Magvető, Gyorsuló idő, 34,-/

A klasszikus és újkonzervativizmus és liberalizmus lényegének ismertetését követően a szerző az ipari társadalom előtt álló alternatívákat /militarizmus, fogyasztói társadalom, jóléti állam/ elemzi, majd a jóléti állam 7o-es, 8o-as évekbeli válságával kapcsolatban fogalmazza meg a kötet alapkérdését: a 6o-as évek végéig oly népszerű baloldali /szocialista, szociáldemokrata/ pártok térvesztése konzervatív vagy liberális korszakváltást eredményezett-e. Egyáltalán definiálhatók-e ezekkel a mára jelentős jelentésváltozásokon átment fogalmakkal az elmúlt két évtized változásai? A szerző szerint nem, mivel a liberalizmus és konzervativizmus sajátos szintéziséről van szó: a döntően liberális megújulási törekvéseket tükröző változások zászlóvivői többnyire konzervatív pártok színeiben léptek a politika küzdőterére.

"Tulajdonképpen arról van szó, hogy az angolszász világban a konzervativizmus és a liberalizmus sajátosan összefonódott!/.../ Eszmetörténetileg ez a fordulat az angolszász konzervatív-liberális hagyományokhoz kapcsolódik, amely a 18-19. századi empirista-evolucionista iskola örököse. /.../ E szellemi vonulat legnagyobb 2o. századi képviselője F.A. Hayek, akit evolucionista történetfilozófiai és konzervatív antropológiai felfogása miatt gyakran konzervatívnak, gazdasági és politikai filozófiája miatt pedig klasszikus liberálisnak tartanak. Ugy érzem, mindkét értékelés helyénvaló, nem mond ellent egymásnak, hiszen a liberalizmus és a konzervativizmus hayeki szintézise éppen a liberális és konzervatív értékeket egyaránt magába szívó, azokat sajátosan, de következetesen összegyúró angolszász társadalomfejlődésben gyökerezik."



HAMAROSAN MEGJELENIK

Horatius összes művei /Európa, 7o,-/
Nagy Gáspár: Előttünk a jövőnk /Szépirod. 38,-/
Franz Kafka: Az éhezőművész /Szépirod. 25,-/
Mészöly Miklós: Pontos történetek útközben /Szépir.8o,-/
Ujhold Évkönyv 1989/2. /Magvető, 75,-/
Cserépfalvi Imre: Egy könyvkiadó feljegyzései 2. kötet /Gondolat, 92,-/
Eduard Bernstein: A szocializmus előfeltételei és a szociáldemokrácia feladatai /Kossuth,98,-/
Borbándi Gyula: A magyar emigráció életrajza 1-2. /Európa, 22o,-/
Gulyás Gyula-Gulyás János: Törvénysértés nélkül /Láng,98,-/
Martin Heidegger: Lét és idő /Gondolat, 18o,-/
Szent Ágoston: A boldog életről. A szabad akaratról /Európa, 47,-/

LAPSZEMLE ——— Sipos Zoltán ———

Ebben az évben több, mint 300 új sajtótermék jelent meg Magyarországon: konjunktúrája van manapság a lapalapításnak. Szabad és független. Ez a két varázsszó, mellyel az új lapok meghatározzák magukat. Am a "függetlenség" sajnos nagyon sokszor nem jelent mást, mint olcsó szenzációhajhászást, megalapozatlan vádaskodásokat, mocskolódást, igénytelenséget, a konjunktúra gátlástalan meglovagolását. Most két olyan új lapot szeretnék bemutatni, amelyek az előbb említett negatívumoknak épp az ellentétét képviselik.

Az egyik a MAGYAR NAPLÓ /az írók lapja/, mely október 13-án jelent meg először, hetilapként, ugyanúgy péntekenként, mint az ÉS. Főszerkesztője Kulin Ferenc, aki a régi Mozgó Világ főszerkesztője volt, állandó munkatársai pedig Csalog Zsolt, Ilia Mihály, Mészöly Miklós, Konrád György, Nádas Péter és Szőcs Géza. Ahogy a szerkesztőbizottság fogalmaz: "A Magyar Napló célja a kultúrateremtés, a szellemi értékek újrafelfedezése hogy elősegítse a társadalmi önismeretet és megértést. Közli az egyetemes magyar irodalom és művészet új alkotásait, értelmezi a hazai valóság tényeit, és tudósít az európai szellem eseményeiről. Arra törekszik, hogy visszaszerezze a műbírálat, a bölcseleti és közéleti esszé hitelét."

Az első számban többek között Lengyel Péter elbeszélését, Esterházy Péter írását Gombrowiczról, és Lengyel László Napló-jegyzetét olvashatjuk.

A második szám tematikus, a forradalomra emlékezik, s ennek apropóján az Irodalmi Újság 1956. november 2-i számának hasonmás kiadását is tartalmazza. Ugyancsak ehhez az évszámhoz kapcsolódóan közli Hajnóczy Péter eddig még kiadatlan írását A farmer címmel.

A másik lap, a HOLMI című folyóirat, szintén októberben indult. Szellemisége leginkább a 2000-ével rokonítható. Főszerkesztője Réz Pál irodalomtörténész. A szerkesztőségben itt is jó "csapat" gyűlt össze. Néhány név: Börsi István, Csucz Árpád, Kenedi János, Kocsis Zoltán, Ludassy Mária, Mándy Iván, Pető Iván, Petri György, Radnóti Sándor. Ez a névsor azt hiszem jó áruvédjegy.

A Holmi célkitűzései hasonlóak a Magyar Naplóhoz, ám terjedelménél fogva hosszabb írások közlésére is vállalkozhat. Az induló szám közli például Fodor Géza tanulmányát Petri György költészetéről, Timothy Garton Ash Mitteleuropa című esszéjét és Nádas Péter recenzióját Thomas Mann Naplójának magyar kiadásáról. Igazi csemege Az alázat kalendáriuma című írás Szentkuthy Miklós hagyatékából. Ez utóbbi ürügyén engedtessék meg nekem, hogy néhány szót szóljak Szentkuthy Miklósról, a XX. századi magyar irodalom egyik legkülönösebb figurájáról, egyik legkiválóbb gondolkodójáról, az Ulysses fordítójáról, egy igazi "nagy arcról", arról az íróról, aki az egész Életet, a Teljességet akarta egyetlen metafórába sűríteni. A vele való "ismerkedéshez" jó kiindulópont lehet a következő ajánlat:

A FILMVILÁG októberi száma részleteket közöl Jeles Andrásnak Szentkuthyval készített 12 órás filminterjújából. A film rövidített változatát előre láthatóan a televízió fogja bemutatni. /Szentkuthyról bővebbet a Frivolitás és hitvallások cimü önéletrajzi kötetből tudhatunk meg./

A Filmvilág ugyanezen számából még egy cikkre szeretném felhívni a figyelmet: Alekszandr Kabakov: 1993. Ez rövid részlet az Aki nem tért vissza cimü filmnovellából, mely pillanatnyilag a szovjet értelmiség egyik legnépszerübb olvasmánya. Antiutópiáról, méghozzá elég riasztó antiutópiáról van szó. Moszkva, 1993. Az utcákon fegyveres bandák harcolnak, Az Orosz Sztálinista Ifjúsági Szövetség tagjai ismét robbantanak, a rádióban pedig ilyen hireket olvasnak fel: "... Itt az Észt Köztársaság fővárosa. Üdvözöljük orosz barátainkat. Tegnap az orosz állampolgárok internálótáborában zavargások voltak. A föderáció rendőrsége intézkedett. A Balti Államok Föderációjának parlamenti ülészakán Königsberg képviselője interpellációt terjesztett be..." Éhezés, terror, anarchia. Moszkva, 1993. Vajon politikai fantasztikum, vagy egy látnok jóslata?

/Sipos Zoltán/

TÁMPONT SZÍNHÁZI NAPTÁR - November 1-14.

1. Katona-Vízkereszt
   Vár-Az arckép
   Nemzeti-Advent
2. Vár-Ruzante-Mandragora
   Nemzeti-Megmaradni
   Katona-Vízkereszt
3. Pesti-Boldogháza
   Vár-Galilei
   Katona-Revizor
4. Játékszín-Teljes napfogyatkozás /du.2/
   Nemzeti-Elveszett paradicsom
5. Katona-Übü király
   Radnóti-Ahetvenkedő katona
   Vár-Tartuffe
6. Játékszín-A néma levente /3/
   Nemzeti-Elveszett paradicsom
   Pesti-A nagybőgő
7. Játékszín-Himnusz
   Katona-Catullus
   Vár-Az arckép
8. Katona-A Római Mezítlábas táncosok ea.
   Pesti-Fekvőtámasz
   Radnóti-A hetvenkedő
9. Katona-mint 8-án
   Nemzeti-Elveszett para.
10. Katona-Csirkefej
    Vár-Az arckép
    Radnóti-Amit szívedbe rejtesz...
11. Radnóti-Vallai Péter
    Petri-estje /fél 11/
    Vígszínház-Körmagyar
12. Katona-Kutyaszív
    Pesti-Caligula helytartója /du. fél 3/
13. Katona-Kutyaszív
    Radnóti-A hetvenkedő...
14. Radnóti-Nóra
    Vígszínház-Az ügynök halála

/A SZKÉNÉ programját a BME-programok között közöljük!/

SZÍNHÁZ

Mitró Katalin

RADNÓTI MIKLÓS SZÍNHÁZ — avagy elmélkedések a "Hotel Imperial" előtt,alatt,után...szabadon

Új bemutató,ismét egy csábítás...Talán egy kellemes csemege lesz... -minden esetre is pusze csak:ÚJ- és ez vonzó...
No,de miért is ülök itt igazából ? -jut eszembe az előadás szünetében e,talán furcsán hülyének ható érzés...A Radnóti Színpad /azazhogy:előkelően szólva ma már Radnóti Színház/ valójában mindig csapdába tudott ejteni,mondhatni, be tudott csapni.Sajnos ,ugyanis,az "új csábítása" végül általában a felemásság,félresikerültség, ill. készületlenség állapotában lévő előadásokat előlegezi meg túlzott bizalommal- tőrbecsalva ezzel a gyanútlan nézőt,aki mindig vár és sohasem kap...És most ,én is ilyen kellemetlenül, /becsapottnak/ érzem magam -elmélkedem tovább itt a felvonások közti rőpke pihenőben.-De mi a fenétől tudnak itt olyan félkészre sikeredni az előadások? A szerposztás, a rendezés, maguk a színészek és a színpadi technika is /beleértve a díszletet,jelmezt,kelléket/ működés közbeni működésképtelenségében, valahogyan és valahol mindig elégtelen és csak félig kész. Mitől van ez????...-rémülök meg saját kinyilatkoztatásomon. Mégis-és épp ez különös- egyáltalán nem vagyok hajlandó egyszerüen "leírni" ezt a színházat. Félredobni/talán/és mint felesleges holmitól teljesen eltekinteni..?Nem !...És nem csak mert két, igazán csillogó és csoda-előadás /Amit a szívedbe rejtesz, A hetvenkedő katona/ feledtetné az összes többi általános silányságát. Nem ! Valami más,valami ami itt van ebben a színházban mégis- megbüvöl és reményeket ad...Mégpedig -tisztázom magamban-: a SZINHÁZI TÉR. A Radnóti Színpad /és nekem sokkal igazabb még mindig ez a régi név/ tere ugyanis -nézze meg mindenki,aki nem hiszi- egészen különleges. Ott van már benne a CSODA kicsi,apró,őszinte,közvetlen otthonossága...egészen közel mindannyiunkhoz,felettünk és mellettünk...Most már tudom: igen,a csoda leselkedik itt,ide rángat és ide vár engem /is/ egy-egy új bemutatóra...

BEMUTATÓK NOVEMBERBEN

Gondolom méltán tekinthetünk némi megelőlegezett bizalommal a november hónapra,ugyanis számtalan ígéretes uj bemutató készülődik közönsége elé.Érdemes tán őket előzetesként (most még csak távolról)megmustrálni...

Edward Bond: Lear — MADÁCH STUDIÓ

Új játszóhely nyílik a megújult Madáchban november 2.-án.A színpadra kerül "Shakespeare Lear királyának szabad átirata".Bond az egyik legjelentősebb angol drámaíró darabjában csak az alapmotívumot vette át Shakespearetől ,a hatalomhoz jutott ember felelősségét,magatartásváltozását , az erőszak nélküli élet lehetőségét boncolja...

Görgey Gábor: Komámasszony ,hol a stukker — MADÁCH KAMARA

A komédia 1966-ban íródott,felhasználva ugyan az abszurd dráma formai kellékeit,de szemléletmódját tekintve sajátosan magyar abszurddal van dolgunk. A szereplők társadalmunk csaknem teljes keresztmetszetét adják. Tartalmilag pedig a darab az embernyomorító kiszolgáltatottság, a világ fenyegetettsége,a militarista veszély abszurd megfogalmazója...

H. Ibsen- A. Miller: A nép ellensége — VÍGSZÍNHÁZ

Hát,íme:a rendező Balikó Tamás,akiről oly elismerően szóltunk az elmúlt számban, mint a (csodál atos) Teljes napfogyatkozás c. darab díjazott rendezőjéről. Balikó Tamás,aki ugyan még végzős főiskolás, de máris kiérdemelte a nagyfokú figyelmet.
A darab főhőse Stockmann doktor,aki az igazság nyilvánosságrahozatala érdekében válik a nép ellenségévé...

KARINTHY SZÍNHÁZ

...egy Karinthy premier és egy új színház nyomában...

"Egy új színház Budán" olvasom a színház egyik plakátját. No de, ez már csak jóval később történt, minthogy mondandóm elkezdődnék... Először ugyanis elindultam a szinház keresésére, ami (persze) nem volt könnyű dolog. Plakátokat -tudni illik- először a színház előterében láttam, máshol a városban (én) nem. A kíváncsiságomat mégis, ugyancsak felkeltette ez a bizonyos Karinthy Színház-így útnak eredtem. A nyom, hogy :a Bartók Béla úton található, valahol a REMIZNÉL. (Végülis a 130. szám alatt találtam rá.)

"-Színház a város szélén...-kezdi vidáman Karinthy Márton az (unoka és) igazgató-, de azért ninos is olyan messze, ugye?...

-Végül is a 49-es épp itt áll meg - mondanám hirtelen erre, de aztán valahogy már csak gondolom, hiszen mindez annyira mellékes (talán). A lényeg persze és csakis, egyedül: hogy mi születtik - születhet itt, ezen a színpadon.

Aztán pedig, igen, elkezdődött valami, ami furcsa és elkalandozó, kusza érzések tömegét szabadította rám... (Hazafelé menet - állva a villamosmegálló színházból jövő embertömegével már csak egy önkéntelen boldog vigyorban összegződött ez a valami - magamat is meglepve...) Az élmények ugyanis tényleg kusák voltak, mondhatni, egy cseppet sem egyértelműek:...villamos - egyszer csak (már mintha a belváros teljesen eltűnne) gyárszerű, sötét, kihalt környék- és itt egy színház (pedig tényleg nincs messze), egészen kicsi, mozi előtér, valami büfé-féle is feltűnik - borzasztó tarka tömeg: a legelőkelőbb színikritikusoktól a kevéssé elegáns életvitelűnek tűnő, egyszerű (betévedt) nézőig, aki (az az érzésem most) soha nem jár színházba. Aprócska nézőtér, minden új, valahogy mintha amatőr tervezők és technika működne, de ugyanakkor válogatott, profi színészet. No és -nézd már!- a kezdeti furcsa érzéseim után, mintha a végére természetes elevenséget öltve, valami igazi színház élménye is megadatnék!...

* * *

Mint megtudtam, mindez kulturális vállalkozásként működik. Az általam megcsodált kis nézőtér - "radnótinyi" nagyságú- a vállalkozás saját tulajdona. Hetente két-három alkalommal lesznek benne színházi előadások, egyébként pedig délutánoként és este filmek. Van itt még egy parányi bár - bevételo szintén a vállalkozásé - kis asztalok mellett lehet üldögélni és beszélgetni. A vállalkozás teljesen önfenntartó, sok szponzorral és mellesleg - ahogy elnézem- nem kevés személyes (vagy családi?) áldozatvállalással.

"-Hogy miért jött létre a vállalkozás?- kérdez vissza Karinthy Márton, folytatva a beszélgetésünket.- Karinthy Frigyes örökségének ébrentartására.

Nos, igen: Karinthy Frigyes a kabarészerző. Ám "van egy másik Karinthy is - olvasom a műsorfüzet előszavát -,a filozófiára ,bölcseletre,poézisre és fantasztikumra hajló gondolkodó. Az érző,a mindig mindent megkérdőjelező EZERARCÚ LÉLEK...

E szellemiség, e kísérletező dramaturgia, a játékos bölcsesség -szándékunk és hitünk szerint- színházunk arculatát is meghatározza a jövőben. Hisszük,hogy életművének, szellemének felélesztésével színházunk -családi örökségen túl is- méltó nevének viselésére..."

TIZENEGYEDIK OLDAL

Horváth Endre

Köszöntünk mindenkit ,aki vette a fáradságot,és idelapozott a tizenegyedik oldalra.Ez az újjászületett Támpont legfiatalabb rovatának első,bemutatkozó jelentkezése.Szándékunk szerint szépirodalmi oldal leszünk.Helyet adunk verseknek,novelláknak,esetleg műfordításoknak, elemzéseknek,kritikáknak.

Szeretnénk mindig aktuálisak,frissek lenni.A tizenegyedik oldal sziget lesz,a líra és szépség szigete.Ez természetesen elképzelhetetlen a ti támogatásotok nélkül.Kifejezett szándékunk,hogy az eddig asztalfiók számára írogatók számára adjunk teret-nem a megmérettetéshez,mindössze a megjelenéshez.

Elsőként Kolonics Pál, fiatal miskolci költő műveiből válogattunk.

VESZEKEDÉS

"... pedig tudom,hogy nem ő az..."
-a gondolat fordítva jár;
/a cserép földet ér
és nem törik szét/
a történetnek vége.
A képzelt és a tényleges változat
egyszerre szűnik meg,
amint a
szereplők a végszóval
eltűntetik egymást.
/virágoserepet a polora
ruhát a szekrénybe/
"Köszönöm,nem vesszük újra..."

KÜLDETÉS

időről időre eljössz
elnézed mire jutok magam
időről időre elmész
hogy egy nagyobb fájdalomhoz szoktass

...

megkereslek hogy létrehozzalak
egyszer mindenhol ott leszek
szorítlak rezzenésnyi helyet
sem hagyok tétova lélegzetednek

berajzollak egy mélyedésbe
és mocoanás nélkül figyellek
e csöndben könnyen megtörténhet
a lehetséges és lehetetlen

...

csak mosolyogsz nem öllek meg tudod
gyilkosod más nem is lehetne
mert én alkottalak felismernél
végül bitóra juttatnál érte

Kolonics Pál három éve ír novellákat és verseket.Szépirodalmi tevékenységét nagyban befolyásolja lakóhelye.Érzései és gondolatai annál tisztábbak,minél mélyebb nyomot hagy bennük a város levegője.Az írás mellett korábban egy helyi punkegyüttes énekeseként alkotott.

A közöltetni szándékolt műveket várjuk a Támpont szerkesztőségében. Horváth Endrét vagy Szendi Sándort keressétek!Legközelebbi lapzárta november 3.

Támpont-11

KÉT HÉT MÚLVA IS LAPOZZ A TIZENEGYEDIK OLDALRA !

FILM

Barotányi Zoltán

Werner Herzog: Aguirre, Isten haragja

Amikor egy civilizáció így dönt, hogy kiterjeszti hatalmát addig még ismeretlen területekre, kiválasztja egyben azokat, akik áttörők lehetnek, akik elég elszántsággal, energiával, a térítés és a hódítás buzgalmával, fanatizmussal és célratörő Kíméletlenséggel bírnak. A nagy hódítások története / kozákok Szibériában, pionírok és aranyásók Amerikában konkvisztádorok a "másik" Amerikában/ mutat egy a hódítók szempontjából sikeres történetmodellt és vele a vért, a kegyetlenséget, a lassan begyogyuló civilizációs sebeket, a kultúrák kölcsönhatását vagy / és kiirtását. Az Aguirre ellenben egy kudarc története: a hatalomra törő akarat, "Wille zur Macht" Schopenhauertől eredeztethető és Nietzsche-nél kiteljesedő fogalma jelenik meg plasztikusan és végzetesen.

Aguirre, a konkvisztádor átveszi a hatalmat a kis spanyol expedíció tutajain, de akárcsak III. Richard ő se tud vele mit kezdeni. Önmagát és társait elpusztitva vakhittel tör előre a nemlétező cél felé. Tucatnyi dologra emlékeztet a film és tucatnyi dologra asszociálhatunk a filmből, sőt kitünő játékterepet kinál Herzog alkotása azok számára, akik imádják az allegóriákat: például a hosszú szőkehaju germán /!/ vezetésével /Klaus Kinski/ rohan /majd csak csorog/ a semmibe, maga körül pusztulást hagyva a hajó /Deutschland ?/. A démonoktól üzött Aguirre pedig mintha saját megtestesült rossz szellemeivel viaskodna /a gonosz, mint Isten majma?/. De egyszerűbb a filmet önmagában saját színeivel nézni; azok maguk is kellően beszédesek. A folyót haragoszöld, áthatolhatatlan és meghódíthatatlan trópusi dzsungel szegélyezi magába rejtve a megközelithetetlen és elérhetetlen idegen civilizációt, talán valahol Eldorádót is. Kommunikáció pedig jószerivel csak az ágyuk, puskák, illetve mérgezett nyilak párbeszéde zajlik és ebben a vitában /ekkor még/ az indiánok az erősebbek.

Hiába, volt a mi derék európai civilizációnk ilyen "gyenge" is, node csüggedésre semmi ok azóta viharos a fejlődés: tizenöt futtballpályányi kiirtott esőerdő percenként - ez azért nem semmi!

* * *

Anthony Simmons: Kincsecském /Little Sweetheart/

"Túl korán kell kezdened
és abbahagynod nem lehet" /Müller Péter Iván/

Kilencéves kislány korához mért nagyfokú kíváncsisággal, ezt látjuk az ifjú Thelmából az első percekben. Hogy nem mindennapi gyerek az már kitünik abból, hogy milyen magabiztosan és rutinosan zsarolja meg bátyját. A film többi részét viszont már ő uralja. Minden mosolya, mondata, gesztusa egy hihetetlenül gátlástalan, minden érzés nélküli és persze profi bűnözőt rejtenek. Tudásának és módszereinek forrása a TV, amely állandó voyeur - magatartásra, leskelődésre késztet minket, nos Thelma számára a leskelődés és az elkapott képek megörökítése életpályává válik. Nyugodtan és éberen várja, hogy elkaphasson egy gesztust, egy mosolyt, vagy egy óvatlan mondatot /a legóvatlanabbak azok, amelyekkel őt szólítják meg/ és áldozatai már nem tudnak menekülni. Rémületes, ahogy ezen a kislányon látjuk tükröződni a vizuális kultúra gengszterhőseinek viselkedését, mentalitását és fesztelenségét.

A kezdetben csak zsaroló, majd hidegvérű gyilkossá váló lánnyal szemben tehetetlen és védtelen a mamlasz és saját előítéleteiben fuldokló felnőtt társadalom. A gyanú a mindenkori prekoncepciónak megfelelően körbejár; először a feketén majd az idegenen állapodik meg. Nem kevésbé érdekes /bár kissé háttérbe szorul/ a tettestárs majd áldozat Elizabeth. A módszereknek ő is birtokában van, de az autonóm cselekvő /már ha a vizuális minták használatát autonóm viselkedésnek lehet tekinteni/ Thelmával szemben az ő cselekedeteit sokkal erőteljeseb-

ben a tekintélyek határozzák meg. Mindenre képes lenne /és lesz/, ha azt kellően erős autoritások határozzák meg - íme a társadalom ideális alanya. A két szerep valószínűleg kemény feladat elé állította a gyerekszereplőket, amit kiválóan oldottak meg.

Anthony Simmons gonosz és riasztó filmet készített, amit a filmvégi váratlan poén sem old fel igazán, inkább

KÖZGÁZ FILMKLUB:

XI.1 18.oo John Huston: A máltai sólyom/1941,am./

Folytogató levegőjű városi táj;bűnözők,szélhámosok,szánalmas stiklibajnokok sötét és szellőzetlen élete;nyomasztó mellékutcák örök félhomálya;az ittzajló sorsok piszkosan-kicsinyes végzetszerűsége és reménytelensége,ember és ember végső ésteljes elszigeteltsége egymástól-ez a film noir világa. Többnyire bűnügyi történet (a műfaj a harmincas években felvirágzó realisztikus - társadalomkritikus gengszterfilmet fejleszti tovább), de itt a nyomozás, a krimielem jóval kevésbé érdekes, mint a nyomozó- többnyire a más piszkában turkáló magánnyomozó - beszennyeződése, szerepének erkölcsileg kétessé válása, életének végső erkölcsi - érzelmi kudarca, mégha - nyomozati értelemben - sikerre viszi is az ügyet, mint Sam Spade A máltai sólyomban.

Kemény, pesszimista, illúziótlanul, néha egyenesen cinikusan társadalom kritikus filmtípus volt ez, az amerikai álom, az emberi jóságba, közösségbe és sikerbe vetett optimista hit visszájának a látványával szembesítette nézőit - mint ahogy irodalmi alapanyaga, az a bizonyos "rámenős" , nyersen és költőien naturalista bűnügyi regényiskola is: Dashiell Hammett (A máltai sólyom) , Raymond Chandler (A hosszú álom), William Faulkner forgatókönyvírói közreműködésével.

(Filmvilág 87/12)

XI. 8. 20.00: Krzysztof Kieslowski: Rövidfilm a gyilkolásról (1988)

A múltba süllyedt, dús nagyrealizmusnál sokkal izgatóbb a lengyel Kieslowski Cannes-ban ugyancsak kitüntetett, szárazon tézisszerű és szentimentális filmje (e két dolog csak látszólag ellentétes egymással), a Rövidfilm az ölésről, amely a tízparancsolatot megfilmesítendő sorozat egyik darabja. Lehet, hogy a kelet-európai tudat reagál ennyire élesen és érzékenyen az erkölcsi diptychonra, amely szinte egyenlőségjelet tesz az egyéni gyilkosság és az állami büntetés-végrehajtás kegyetlensége közé. A gondolat persze nem vadonatúj , például Chaplin Monsieur Verdoux-ja is felteszi a kérdést, vajon menynyivel ártatlanabb az államilag szentesített tömeggyilkosság a magán - tömeggyilkosságnál? Kieslowski ellentétpárjából árad a konkrét politikai-morális indulat, amely az örök erkölcsi problémát a mai fuldokló Lengyelország szociális közegébe ágyazza.(Filmvilág)

XI. 6. 18.00: Otar Joszeliani: A hold kegyeltjei (1987 francia)
20.00: Luis Bunuel: Oszlopos Simeon(1965, francia)
XI. 8. 18.00: George Cukor: Gázláng (1944 amerikai)
XI.13. 18.00: Szokurov: Szomorú érzéketlenség (1987 szovjet)
20.00: Bunuel: Egy szobalány naplója(1963 francia)

Kovács Ágnes

KIESLOWSKI

Krzysztof Kieslowski a 70-es évek lengyel filmművészetének kitűnő alakja volt. Ekkor születtek Befejezés nélkül, és az ezt átdolgozó Véletlen című filmjei, melyek az akkori Lengyelország problémáit boncolgatták. Úgy tűnik túl behatóan, mivel ezek után hosszú szünet következett munkájában, s nem sokat hallani felőle. Saját bevallása szerint: "...nem volt értelme a kor mártírjának lenni...", inkább elcsendesedett. Sokáig a TOK-alkotóközösség vezetője, ahol volt, illetve aktív főiskolásokkal dolgozott együtt. Majd eljött az újraéledés; egyik barátja segítségével megterveztek egy TV-film sorozatot, Tízparancsolat címmel. Céljuk: mind a tíz parancsolat feldolgoztatása más-más rendezővel. A próbálkozás kudarcáról maga Kieslowski győződött meg; nincs egységes koncepciója a sorozat-részeknek, ha mindegyiket a világot különbözően szemlélő emberek készítik el. Nem volt más hátra, jobbnak vélte, ha önmaga forgatja le a részeket. Kettő készült el belőlük. Az első a Rövidfilm a szerelemről, majd a Rövidfilm a gyilkolásról.

A szerelemről szólót tavaly San Sebastianban mutatták be. A történet egy középkorú nőről és egy, őt a szemközti házból állandóan távcsővel kukkoló srác sajátos szerelméről szól. Színhely: egy sivár lakótelep. Nehéz elképzelni, de Kieslowski valóban ilyen és hasonló környezetben eleveníti fel a Tízparancsolat tanításait. Meghökkentő módon teszi ezt a gyilkolásról szóló rövidfilmjében is. Erkölcsi maximalizmusa megdöbbentő: élj figyelmesen, gondolj mindig a körülötted lévőkre, ne tégy olyat, amivel másoknak bajt, sérelmet vagy fájdalmat okoznál. Kieslowski úgy véli: " Jó és rossz határai elmosódnak, nehéz eldönteni, mikor cselekszünk jót vagy rosszat. Az emberekre a kisebb rossz vállalása a jellemző."

Ezek a gondolatok persze visszafogottabbak a filmbeli megjelenítésnél. Amikor például a nyolcvannyolcas Cannes-i filmfesztiválon levetítették, annál a résznél, amikor "morbid kegyetlenséggel és naturalizmussal ábrázolt egy akasztást" sok néző kirohant a vetítésről. Ha Cannes nem is, Nyugat-Berlin meghozta a film számára a sikert. Az 1988-ban alapított Európa-Filmdíjjal elsőként Kieslowskit jutalmazták.

Jézus Krisztus horoszkópja — Rendezte: Jancsó Miklós

"Rendkívül nagy időjárásváltozás periódusa kezdődött el" - mondja a filmbeli meteorológus, s aligha kétséges, hogy a metafórikus megállapítás történelmi klimaváltozásra utal. A történelemben az ilyenfajta változásoknak kezdetben egyszerre oka és okozata a fölbolydult világrend, a káosz, az emberi lét egészét deformáló értékzavar.

A Jézus Krisztus horoszkópja nem kevesebbre vállalkozik, minthogy ezt a világállapotot leképezze és megnevezze. Ami a vásznon megelevenedik, az a már nem és még nem kétségekkel teli zónája. Mintha egy szétrobbant bolygó kiszakadt darabjait látnánk, amelyek megtévesztő életjeleikkel egy valamikori egészre utalnak, ám a következő pillanatban félreérthetetlenül kiderül róluk, hogy töredékek csupán.

A krimiszerűen felfűzött cselekmény építőtégláinak közös nevezője az érvénytelenség. Semmi sem szervül egymással, minden zavarbaejtően ideiglenes és bizonytalan. A dal, ami Jancsó Miklós régi filmjeiben még közösséget mozgósított, most olyan anakronisztikus, mint a szereplőkön maradt uniformis. Ami egykor hitet táplált, arról kiderül, hogy jó esetben illúzió, rosszabb esetben pimasz hazugság volt, ami az egyik képsorban cáfolhatatlan realitásnak tűnik fel, annak a következőben hült helye.

Aki a filmben valamiféle bizonyosságot keres, mint Joseph K., az egyik főhős, az újra és újra csalódik, mígnem a végén az ő realitása is megkérdőjeleződik.

A számítógép szerint ezidőtájt Názáreti Jézus identitása is kétséges, s vajh mi lesz Marx Károlyéval úgy kétezer esztendő múltán - hangzik a frivol megjegyzés.

A Jézus Krisztus horoszkópjában az irónia és a kétértelműségek villódzása mögül kihallatszik egy tévhitekben hitt, kataklizmákat átélt nemzedék keserű számvetése is.

+ 1 FILM

szeptember-október

LEMEZ

Keszthelyi Tibor

Az elmúlt hetekben igen sok hanglemez jelent meg. Ezért a teljesség igénye nélkül, három hanglemezről szeretnék részletesebben írni.

ESTÉTÓL ESTÉIG -gregorián énekekkel-

A jól ismert Magyar Gregoriánum sorozat majd az Ausztria és Prága gregorián zenéjét bemutató összeállítások után új lemezzel jelent meg a SCHOLA HUNGARICA. A mai ember életéből mármár kiveszőünnep- az amely megtöri a hétköznapok szürkeségét és közösségeket teremt - az egyház életében igen fontos alkotó elem. A közreadók ezért kiválasztottak egy vasárnapot a vízkereszt utáni időszakból, melynek 4-5 órányi zenéjéből válogatták össze a hanglemez anyagát. Forrásaik a Pozsonyi Antifonálé, az Esztergomi Breviárium, a Pálos Antifonálé, a Pálos Cantuale, az Esztergomi Missale és egyéb magyar kódexek, valamint magyarországon működő szerzetes rendek liturgikus könyvei voltak. A liturgia kiemelkedőbb pontjain - a középkor derekától bevett szokás szerint - gregorián és többszólamú ének felváltva szól. A lemezen hallható női és férfi kar is, amiből egyértelmű, hogy nem egy közösség egy napjáról készült reprodukció, hanem egy liturgikus nap leképezése zsoltár-recitálással, énekekkel, himnuszokkal. A lemez egészéből sugárzik a gregoriánnak az a tisztasága, mely nemes egyszerűségéből fakad, amit megfogalmazni nem lehet, s amiért érdemes megismerkedni ezzel a lemezzel.

KALÁKA - BOLDOG, SZOMORÚ DAL

Kalákáéknak ez születésnapi lemez és egyben a tizedik lemeze is. A Kaláka együttes 1969-ben alakult és többek között versmegzenésítésekkel foglalkozik. Sikerük titka talán az az alázat amivel a versek felé fordulnak, és az a hit amivel előadják őket. Erényük a tiszta szövegmondás, és az igen sokféle hangszer használata, mely az együttes "hobby-jától" a hangszergyűjtésből is fakad. Az plusz amit a verseknek adnak, egy sajátos arculatot adott az együttesnek, mely koncerteken érvényesül igazán, és talán éppen ez az oka annak, hogy a születésnapi lemezük koncertlemez. A lemezen a címben szereplő Kosztolányi versen kívül még József Attila, Kányádi Sándor, Radnóti Miklós, Arany János, Tóth Árpád, Ady Endre, és Weöres Sándor versei hallhatóak, amivel régi hiányt pótoltak a Kaláka rajongók táborában.

KERN - EZ VAN

Kern egy érzés, egy hangulat. Amolyan 'kernes' - ahogyan ő mondta. Ez szerintem egy érekes egymásra hatás, ahogyan Pest hat Kernre és Kern hat Pestre. Az elsőből egy lemez született, a másodikból meg majd meglátjuk.. A lemez, személyes érzéseit, hangulatait vetíti elénk. Annak aki ismeri az első lemezét, talán csak bővül a "kép". Énekel mindenről, politikáról, társadalomról, és főleg emberekről, mindezt persze a maga stílusában. A lemezt profik készítették : Presser, Dusán, Zorán. Egészében úgy érzem egy érdekes színfolt akar lenni és ez sikerül is neki teljes mértékben.

ZENE

Piller Gábor

Komolyzenei koncertajánlat

November 2-án csütörtökön a Concentus Hungaricus játssza Vivaldi a-moll kettősversenyét Sophie Roland francia vendégművész fellépésével a Pesti Vigadóban. A műsoron szerepel meg Haydn C-dúr gordonkaversenye és Schönberg: Megdicsőült éj című kamaradarabja.

Akiknek pedig nem lenne elegendő az említett két barokkdarab és Schönberg opusának sodrása, annak a Zeneakadémiát ajánlom, ahol a nálunk is jól ismert, világhírű operaénekesnő, Christa Ludvig dalestje lesz Charles Spencer zongorakíséretével.

November 3-án is kettős ajánlatot kínál a budapesti hangversenyprogram. Este hatkor a Bartók Emlékházban /II.ker. Csalán u.29./ Mozart két vonósnégyesét játssza a Bartók Vonósnégyes. Ha valaki véletlenül még nem járt a Bartók Emlékházban, akkor csábító alkalomként kínálkozik ez a későőszi este, hogy a festői környezetben egy gyönyörű villában hallgathassa meg a jobbára már csak külföldön koncertező kvartettet.

A másik november 3-adiki hangverseny az MTA Aulában lesz este 7 órakor: Leo Witosynskyj gitárestje, aki a bécsi Zeneakadémia elvégzése után nem kisebb mestereknél tökéletesítette tudását, mint Andres Segovia és Narciso Yepes, akik a Romero-fivérek és Konrad Ragossnig mellett a modern gitárművészet legkiemelkedőbb személyiségei; Segovia gitárdarabjait pedig a nagy elődök, Tárrega, Granados, Scarlatti és Geminiani műveivel együtt emlegetik. A műsorban főképpen az elmúlt másfél évszázad alkotásaiból hangzik el néhány. Így Anton Heiller szólódarabja és Robert Leukauf Ukrán fantáziája, de a legizgalmasabbnak a második rész tűnik, mikor is Wolfgang Muthspiel /született 1965-ben/ három hangjátékát, Francisco Tárrega: Arab capriccio, Estudio brillante és Recuerdos de la Alhambra című parázslóan virtuóz műveit adja elő Leo Witoszynskyj. Utolsóként Manuel de Falla: Homenaje /Le Tombeau de Debussy/ és Perucca /Molnárok tánca/ című dallamai csendülnek fel.

November 4-én szombaton este fél 8-kor a Zeneakadémia Kistermében impresszionista művek szólalnak meg Varsányi László /zongora/ és az Új Budapest Vonósnégyes tolmácsolásában. Azt hiszem, a szerzők névsora épp eleget mond a zenekedvelőknek: Debussy, Ravel /Pavane egy infánsnő halálára!/, Ibert, Saint-Saens és C. Franck.

Úgy látszik, november első hete szokatlanul sok érdekes hangversenyt tartogat, hiszen az eddig felsoroltak mások akár egy hónap választékát jelentenék, most pedig rövid néhány nap alatt zajlanak le. Íme egy újabb koncert, amit nem érdemes kihagyni: Laczó András /tenor/ és L.Kecskés András /lant/ hangversenye november 5-én vasárnap a Zeneakadémia Kistermében. A közreműködők: Szabó István régi fúvós-, pengetős- és vonóshangszereken, Kisvarga József régi vonós- és ütőhangszereken és Hegyiné Barta Anna viola da gambán. A műsorban elhangzanak trubadúrénekek, a Carmina Burana részletei, magyar középkori dallamok, francia udvari dalok, énekek Balassi Bálint verseire, emellett Dowland, Purcell, Frescobaldi, Castaldi és más reneszánsz zeneszerzők művei.

Az előző programok sokarcúsága után ismét szimfónikus zene. November 6-án hétfőn a Kongresszusi Központ Pátria termében a Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye lesz Kobayashi Ken-Ichiro vezényletével. A műsor: Beethoven: Hegedűverseny és 5.szimfónia. A hegedűszólista Kovács Dénes, kinek Guarneri-hegedűje mindahányszor csodálatra ragadtatja a hallgatóságot a művész avatott megszólaltatásában.

November 8-án szerdán a Zeneakadémián Drahos Béla fuvolázza Nicolo Paganini eredetileg hegedűre íródott mesterművét, a Huszonnégy capriccio-t. A mű, melyet magyar hangversenytermekben alig játszottak 1986-ig, amikor is Szenthelyi Miklós hegedűművész adott nagysikerű koncertet a Capricciokból, méltán egyre népszerűbb, hisz rendkívüli virtuozitást és brilliáns technikát követelő előadásmódja miatt mindmáig az egyik legmehezebb szólódarab. Drahos Béla fuvolainterpretációja igazi élményt kínál, mert eddigi produkciói bizonyították: felkészültsége egy izgalmas művészi élmény biztosítéka.

Annak, aki lemaradt volna a november 4-ediki impresszionista hangversenyről ajánlom Körmendy Klára /zongora/ és Horváth László /klarinét/ koncertjét, mely talán még markánsabban mutatja be az említett irányzat néhány remekét. A november 10-ediki hangverseny este 6 órakor lesz a Bartók Emlékházban. Horzsák a műsorból: Ravel: Antik menüett, Pavane..., Habanera, Debussy: Képek -1.sorozat - Fények a vízben, Hódolat Rameau-nak, Mozgás, Első rapszódia és Saint-Saëns: Szonáta, op.167.

Ugyancsak november 10-én folytatódik a Magyar Állami Hangversenyzenekar Beethoven-ciklusa a Kongresszusi Központban. Ezúttal a 6. és a 7.szimfóniát játszák Kobayashi Ken-Ichiro vezényletével.

November 14-én kedden lesz a Pesti Vigadóban Szokolay Balázs zongoraestje Beethoven, Schumann és Grieg műveiből.



J A Z Z

Talán sokak számára örvendetes és jókora eseménynek számított a magyar jazz-zene (ha úgy tetszik) történelmében az a Nemzetközi Jazz Fesztivál, amelyet a Kamaraerdőben rendeztek. Hogy kik és hogyan- ez már önmagában megérne egy cikket, hogy közhirré tegye ezen eseményt, mint -úgymond- a hivatalos jazz "közélet" szükreszabott és sajátosan monopolizált lehetetlenségeitől való egyszerű eltekintés mestervágását. A vágás és szakadás valóban -látványosan- megtörtént, s hát a tűnékeny szerencse (és/vagy más szintén döntő erők) egyszeri (?) ítéleteként a Kamaraerdei Nemzetközi Jazz Fesztivál éppen hatalmas sikert tudott és hihet magáénak, míg a Debreceni Jazz Napok ,mint hivatalos,egyetlen jazz parádé-hivatalosan is megbukott... A kamaraerdei szervezők (naggyából:a Közgáz Jazz Klub) előélete, mint az improvizatív zene (sokáig) csaknem egyedüli otthona, talán többé-kevésbé ismert lehet számunkra, ám történt még valami: mára és a jövőre nézve is...Létrejött egy egyesület, az "ADYTON" -Egyesület az Improvizatív Zenéért. Érdemes lehet az egyesületi célokból nyilvánossá tenni (talán) néhányat, kiemelve az alapszabályzat érdekesebb részleteit...

" Az egyesület célja és működési köre

a./Előadások,koncertek szervezésével,ismeretterjesztő tevékenység kifejtésével elősegíteni az improvizatív zene elismerését,annak egységes zeneművészetbe történő integrációját.

b./Az események dokumentálásával,sajtótermékek,műsoros kazetták, hanglemez és videokazetta nyereség-érdekeltség nélküli kiadásával elősegíteni annak bekerülését a köztudatba. Az elkészült anyagok terjesztése,eljuttatása az érdeklődők és a dokumentációs központok (könyvtárak,lemeztárak) részére. Önálló archivum létrehozása.

c./A magyar improvizatív zene területén működő muzsikusok fellépéseinek segítése,összefogása,szervezése; részükre tematikus pályázatok kiírása,s a pályaművek jutalmazása.

d./Az összehasonlítás és összevetés céljából külföldi zenészek meghívása,magyar zenészekkel történő együttműködésük elősegítése. Hasonló külföldi szervezetekkel történő együttműködés.

e./Kapcsolattartás, együttműködés az egyesület munkáját segítő szakmai és társadalmi szervezetekkel.

f./Az egyesület célját támogató alapítvány létrehozása.

g./Az improvizatív zene és a társművészetek kapcsolatainak fejlesztése.

h./A nemzeti kisebbségben és emigrációban élő magyarság egyesületi célok szerinti tevékenységének elősegítése,megismertetése...."

"ADYTON"...többfajta értelmezési lehetőség is van, akár ha Ady nevéhez kapcsolva keressük, vagy a Szabados György egyik azonos című lemezére gondolva keresünk mögéje tartalmat. Nekem magamnak egy további (harmadik) értelmezés tünik közelinek és nagyon kedvesnek: a görög filozófiában (Hamvas B.:Pathmos III.) az ADYTON jelentése- "legrejtettebb szentély"...

...(Igen,valóban hiányzik ez a fajta zene...)

M.K.

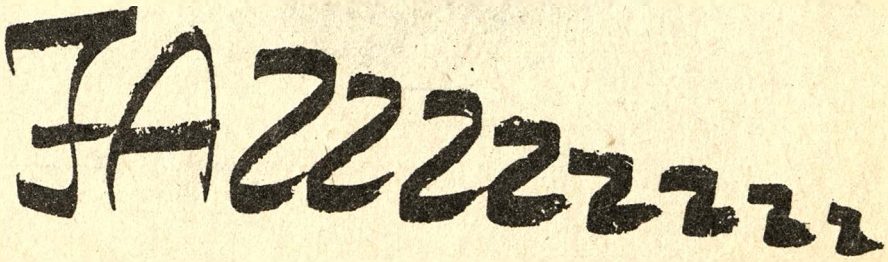

VÁROS

Okrutay Miklós

Amfiteátrum

Hogy Septimius Severus császár személyes megbízottjaként Aquincumba küldött,nem érintett különösen érzékenyen.Miért éppen rám esett a választása,nem érthetem,mindenesetre jól jött ez a hosszúnak ígérkező távollét,míg Rómában rendeződnek dolgaim.
Az itteni helytartó mély tisztelettel fogadott,bár több alázatra számítottam.Nem is próbálta palástolni örömét,hogy oly keserves várakozás után végre elnyerték a colonia rangot.Udvari körökben csak mosolyognak ezeken a címeken,itt azonban nagy boldogságot jelent,hogy ezentúl nagyobb betűkkel kerül a VÁROS neve a térképekre.
Megérkeztemkor kissé féltem,hogy Rómától ilyen távol untatni fog a vidéki élet egyhangúsága.Szerencsére aggodalmam hiábavalónak bizonyult.Az agorán ugyanúgy zajlik az élet,ha szerényebb külsőségek között is.Fürdőik kényelmesek,a hegyekben fakadó gyógyhatású melegvizet aquaeductus szállítja a városba.Mindig is csodáltam ezeket a faragott ívekkel összekötött pillérsorokat,melyek oly jellemzők civilizált világunkra.A helytartói palota nagyvonalúan fényűző,a legkényesebb fővárosi ízlést is kielégíti.A helytartóban pedig remek társalkodóra leltem.Tőle tudtam meg azt is,hogy a katonai tábor létszáma meghaladja a tízezer főt,míg a polgárváros lakossága 4o ezer lélek.
A legnagyobb meglepetést azonban az amfiteátrumok jelentik.Már az is érdekes és ritkaságszámba megy,hogy a provinciákon egy városban kettőt is építsenek.Az igaz,hogy a polgárvárosi épület meglehetősen szolíd,mindössze 6ooo főt képes befogadni.Két kapujan a hosszanti tengelyek mentén helyezkedik el,a nézők a külső falakhoz karéjosan falazott lépcsősorokon juthatnak helyükre.Pompeiben láttam ehhez hasonló egyszerű megoldást.Viszont meg kell említeni, hogy a páholyok fedettek,ami mind a nap,mind az eső ellen jó szolgálatot tesz.
A katonai amfiteátrum azonban lanyűgöző,elsősorban méretei miatt. Alaprajza ellipszis,inkább mandula alakú.A kőből falazott körítőfalak és sugárirányú harántfalak között döngölt földfelületen lépcsőzetesen sorakoznak az ülőhelyek.Ezekre 24,arányosan elosztott feljárón lehet feljutni.Mintegy 16ezer néző fér el benne,a város harmada.Hossz-és kereszttengelyének mérete/132x1o8m/kisebb,mint a római Colosseumé,porondja/89x66m/ azonban nagyobb annál/85x54m/.
A legnagyobb aréna a Földközi-tengertől északra.A főtengelyek irányában négy nagy bejérata van,porondja alatt pedig vízbevezető akna,mely még vizicsaták rendezésére is alkalmassá teszi.
/A katonavárosi amfiteátrum ma Óbudán,a Korvin Ottó u.elején látható-megközelíthető pl. a 6-os busszal-,a polgárvárosi pedig az Aquincum-i HÉV megállónál.Mindkettő zárt,építési terület,de egy kis vállalkozókedvvel bejuthatunk./

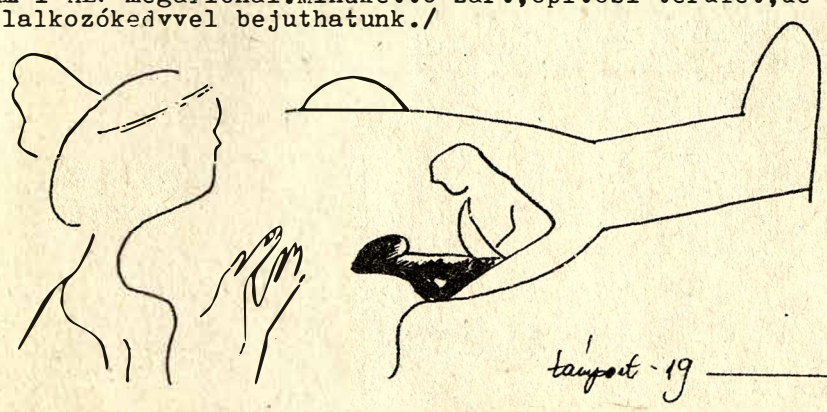

REKLÁM - REKLÁM - REKLÁM - REKLÁM - REKLÁM - REKLÁM

„Adjatok egy fix pontot
és én kifordítom sarkaiból a
világot"

REKLÁM - REKLÁM - REKLÁM - /ön/REKLÁM

Felelős kiadó: Kupcsik József
Szerkesztette: sokan
Címlap: Messing Katalin
Készült:MKKE nyomdájában 2ooo pld-ban
Nyomdavezető: Jász József

MKKE 89/49